

ФІЛОСОФІЯ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ

Викладач: д, філос. н., доцент, Капріцин Ігор Ілліч

Кафедра: соціальної філософії та управління, факультету соціології та управління

E-mail: i_kapritsyn@znu.edu.ua

Телефон: 061 228-75-73 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: Viber, Skype, Facebook Messenger, Telegram, Zoom

Освітня програма, рівень вищої освіти		Європейські філософські студії та креативні індустрії Бакалавр				
Статус дисципліни		Нормативна				
Кредити ECTS	5	Навч. рік	2021-22	Рік навчання 1	Тижні	16
Кількість годин	150	Кількість змістових модулів¹		8	Лекційні заняття – 32 Практичні заняття – 32 Самостійна робота – 86	
Вид контролю	Залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3723			
Консультації:			особисті – вівторок, з 14.30 до 15.50, IV корпус, ауд. 315; або за домовленістю чи ел. поштою			

ОПИС КУРСУ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія Стародавнього Сходу» є набуття бакалаврами базових знань з генези розвитку та особливостей філософії Давнього Сходу, компетентність в різноманітності світової філософської культури.

Базуючись на гуманістичній парадигмі, даний курс звертає увагу на отримання базових фахових та світоглядних знань з історії філософської думки, задоволенні інтелектуальних потреб та засад для формування особистості. Навчальний процес будується на засадах особистого включення студента у пошук вирішення проблемних питань, що лежать в основах формування та розвитку філософських систем.

Даний курс є важливим для професійного та особистого становлення через вивчення алгоритмів вирішення суперечностей суспільного та особистого розвитку, аналізу їх ефективності, відповідності сучасним умовам і можливості їх творчого використання.

Лекційний курс створює умови для критичної філософської рефлексії, системного усвідомлення та фахового обговорення засад, передумов, рушійних сил та напрямів розвитку філософських систем Давнього Сходу. Виконання самостійних та групових завдань, що потребують креативних підходів, створює переваги розвитку аналітичних здібностей та самостійності мислення.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможе:**

- розрізняти філософські системи Давнього Сходу;



- визначати головні передумови формування та розвитку філософської думки Давнього Сходу, її взаємозв'язок із західноєвропейською філософською думкою;
- знати найбільш значущі першоджерела, мати алгоритми роботи з філософськими джерелами Давнього Сходу;
- бути критичним і самокритичним, рефлексувати зміст філософських системи Давнього Сходу, бути відкритим до зміни думок у світлі наявних даних та аргументів;
- усвідомлювати сенс філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.
- застосовувати знання з філософії Давнього Сходу в сучасній суспільній практиці, презентувати свої знання в усному та письмовому вигляді.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Базовий навчальний посібник в галузі «Філософії Стародавнього Сходу», навчальні матеріали плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання самостійних дослідницьких завдань та творчих проєктів розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3723>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи:

Критерії оцінювання теоретичного завдання:

5-3 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, розуміння основних засад формування філософської думки;

2-1 бал – змістовне доповнення.

Критерії оцінювання практичного завдання:

4-3 бали – відповідь показує належне володіння практичним методом дослідження, матеріал подається аргументовано, демонструється детальна обізнаність у філософії Давнього Сходу;

2-1 бал – поверховий виклад матеріалу, слабке знання теоретичних джерел з філософії Давнього Сходу.

Підсумкові контрольні заходи:

Підсумковий контроль проводиться по закінченні вивчення курсу з метою оцінювання результатів засвоєння студентами навчальної дисципліни на завершальному етапі. Підсумковий контроль відбувається у формі комплексного заліку, який складається з: 1) розгорнутої усної відповіді на 2 теоретичних питання; 2) виконання практичного завдання. Приклади практичних завдань: а) розкрийте сутність дії карми на прикладі отримання-неотримання заліку з предмету «Філософія Стародавнього Сходу»; в) порівняйте зміст поняття «Дхарма» в філософських системах Давньої Індії. За результатами заліку здобувач вищої освіти може отримати 40 балів. З них 20 балів – за результатами відповіді на питання, 20 балів – за індивідуальне завдання. У якості прикладу —



індивідуальне завдання прокласти «серединний шлях» між астикою та настикою; конфуціанством та даосизмом; хінаяною та махаяною. У цілому, студенти можуть отримати 100 балів

Критерії оцінювання відповіді на питання:

20-18 балів – повна змістовна відповідь на всі запитання, переконливе демонстрування знань з онтології філософії Давнього Сходу;

17-15 балів – повна змістовна відповідь на дві третини запитань, наявні помилки в розумінні онтології філософії Давнього Сходу і;

11-14 балів – неповні відповіді на всі питання, вільна орієнтація в основах онтології філософії Давнього Сходу;

10-13 балів – неповні відповіді на третину питання, обмежена орієнтація в основах онтології філософії Давнього Сходу;

6-9 балів – часткові відповіді на питання, висвітлення базових понять онтології філософії Давнього Сходу;

1-5 балів – короткі поверхові відповіді на окремі питання, нечіткі та помилкові визначення понять.

Критерії оцінювання індивідуального завдання:

20-18 балів – системність відповіді демонструє високий рівень знань філософських систем Давнього Сходу, а також цілісне бачення їх розвитку;

17-15 балів – підготовлена відповідь демонструє високий рівень знань філософських систем Давнього Сходу, та достатнє розуміння цілісності їх розвитку;

11-14 балів – підготовлена відповідь демонструє середній рівень знань філософських систем Давнього Сходу, але логічна послідовність викладення матеріалу деколи порушується;

10-13 балів – підготовлена відповідь демонструє неповне розуміння філософських систем Давнього Сходу;

6-9 балів – підготовлена відповідь носить незавершений характер, логічна послідовність викладу матеріалу є нечіткою;

1-5 балів – підготовлений матеріал має фрагментарний характер, окремі елементи філософських систем Давнього Сходу за вказаною тематикою відтворюються несистемно.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
Fx	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни



Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	<i>Опитування за темою семінару та тестування</i>	2 тиждень	4 %
	<i>Практичне завдання (Есе): Сутність концепції «Осьового часу» К. Ясперса, Поняття «Схід»-«Захід» як діалектичні категорії світового загалу.</i>		4 %
Змістовий модуль 2	<i>Опитування за темою семінару та тестування</i>	4 тиждень	3 %
	<i>Практичне завдання (Есе): Взаємозумовленість матеріальної та духовної культури Давнього Єгипту”, ”Зміст передфілософських понять за “Діалогом про благо”</i>		4 %
Змістовий модуль 3	<i>Опитування за темою семінару та тестування</i>	6 тиждень	4 %
	<i>Практичне завдання (складання тестів для перевірки знань)</i>		4 %
Змістовий модуль 4	<i>Опитування за темою семінару та тестування</i>	8 тиждень	3 %
	<i>Практичне завдання (порівняльний аналіз) “Хінаяна і Махаяна — порівняльна характеристика сутності шляхів до Просвітлення”, ”Порівняльна характеристика колісниць Слухачів та Мовчазних Будд”</i>		4 %
Змістовий модуль 5	<i>Опитування за темою семінару та тестування</i>	10 тиждень	4%
	<i>Практичне завдання (рефлексія) Підгрунття та специфіка давньокитайської філософської думки”, ”Порівняльна характеристика конфуціанського і даоського розуміння Дао”</i>		4 %
Змістовий модуль 6	<i>Опитування за темою семінару та тестування</i>	12 тиждень	4 %
	<i>Практичне завдання (есе): “Філософський зміст категорії: гуманність і людяність (жень), благопристойність, дотримання ритуалу (чи) у вченні Конфуція”, “«Благородна людина» (цзюнь цзи) як ідеальний тип «служивої людини» у вченні Конфуція».</i>		4 %
Змістовий модуль 7	<i>Опитування за темою семінару та тестування</i>	14 тиждень	3 %
	<i>Практичне завдання (складання тесту перевірки знань)</i>		4 %
Змістовий модуль 8	<i>Опитування за темою семінару та тестування</i>	16 тиждень	3 %
	<i>Практичне завдання (рефлексія) “Порівняльний аналіз основних парадигмальних установок давньосхідної та античної філософії”, ”Порівняльна характеристика визначення та вирішення проблеми буття (небуття) у давньосхідній і античній філософії”</i>		4 %
Підсумковий контроль (max 40%)			
<i>Підсумкове теоретичне завдання</i>			20 %
<i>Підсумкове практичне завдання</i>			20 %
Разом			100%



РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 Лекція 1	Виникнення філософських уявлень в Стародавніх культурах Сходу та Заходу	Актуалізація попереднього матеріалу	4 %
Тиждень 2 Лекція 2	Передфілософія в релігії та міфології культур Стародавнього Сходу.	Актуалізація матеріалу лекції 1	4 %
Змістовий модуль 2			
Тиждень 3 Лекція 3	Філософія Стародавньої Індії. Епічний та класичний періоди	Актуалізація матеріалу лекції 2	3 %
Тиждень 4 Лекція 4	Філософія Стародавньої Індії. Санкх'я. Йога. Міманса. Веданта.	Актуалізація матеріалу лекції 3	4 %
Змістовий модуль 3			
Тиждень 5 Лекція 5	Філософія Стародавньої Індії. Ньяя. Вайшешика.	Актуалізація матеріалу лекції 4	4 %
Тиждень 6 Лекція 6	Філософія Стародавньої Індії. Джайнізм.	Актуалізація матеріалу лекції 5	4 %
Змістовий модуль 4			
Тиждень 7 Лекція 7	Філософія Стародавньої Індії. Буддизм.	Актуалізація матеріалу лекції 6	3 %
Тиждень 8 Лекція 8	Буддизм: Хінаяна — Махаяна — Ваджраяна.	Актуалізація матеріалу лекції 7	4 %
Змістовий модуль 5			
Тиждень 9 Лекція 9	Філософія Стародавнього Китаю. Даосизм.	Актуалізація матеріалу лекції 8	4 %
Тижд. 10 Лекція 10	Філософія Стародавнього Китаю. Конфуціанство.	Актуалізація матеріалу лекції 9	4 %
Змістовий модуль 6			
Тижд. 11 Лекція 11	Філософія Стародавнього Китаю. Моїзм.	Актуалізація матеріалу лекції 10	4 %
Тижд. 12 Лекція 12	Філософія Стародавнього Китаю. Легізм.	Актуалізація матеріалу лекції 11	4 %
Змістовий модуль 7			
Тижд. 13 Лекція 13	Філософія Стародавнього Китаю. Чань-Буддизм.	Актуалізація матеріалу лекції 12	3 %
Тижд. 14 Лекція 14	Філософія Стародавнього Ірану. Зороастризм.	Актуалізація матеріалу лекції 13	4 %
Змістовий модуль 8			
Тижд. 15 Лекція 15	Філософська антропологія зороастризму.	Актуалізація матеріалу лекції 14	3 %
Тижд. 16 Лекція 16	Специфіка давньосхідної філософії її значення та історичні долі	Актуалізація матеріалу лекції 15	4 %

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Буддизм. Літературознавчий словник-довідник за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. С. 92-94.
2. Васубандху. Енциклопедія буддистської канонічної філософії (Абхидхармакоша) сост., пер., комент, исслед. Е. П. Островская, В. И. Рудой ; Санкт-Петербургский гос. ун-т. СПб. : Издательство С.Петербург. ун-та, 2006. 523 с.
3. Возьний, К. З. Конфуціанство і сучасна економіка: зв'язки, паралелі, суперечності *Економіка і прогнозування*. 2012. № 1. С. 7-19.
4. Етика джайнізму і буддизму *Тофтун М. Г.* Сучасний словник з етики. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 416с.
5. Капріцин І. І. Буддистська тибетська традиція Карма Кагью у умовах сучасної європейської культури *Культурологічний вісник: Науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпряни* : Запоріжжя, 2008. Вип. 20. С. 173-178.

Інформаційні ресурси

1. Основні риси філософії стародавньої Індії URL: <http://kimo.univ.kiev.ua/Phil/08.htm>
2. Філософія Давньої Індії: культурно-історичні передумови та етапи становлення URL: https://pidru4niki.com/1628041462266/filosofiya/filosofiya_davnoyi_indiyi_kulturno-istorichni_peredumovi_etapi_stanovlennya
3. Філософія Стародавнього Сходу URL: <https://tureligious.com.ua/filosofiya-starodavnoho-shodu/>
4. Філософія Стародавнього Сходу URL: <https://works.doklad.ru/view/dcf2fJzvwis.html>
5. Особливості та основні поняття індійської філософії URL: <https://dl.kpt.sumdu.edu.ua/mod/book/view.php?id=14299>
6. Філософські вчення Стародавнього Сходу URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dovi1.html>
7. З «Ріг-веди» Переклад Лесі Українки URL: <https://www.l-ukrainka.name/uk/Transl/Rigveda.html>
8. Книга «Бгавад-гіта». Поетичний переклад руською (українською) Миколи Ільницького URL: 4itaem.com/book/bgaavad-ta-346330
9. «Дао Де Цзін» українською мовою URL: https://bibledao.com/dao_ua.php
10. Legalism in Chinese Philosophy. Stanford Encyclopedia of Philosophy Archive URL: <https://plato.stanford.edu/archives/win2014/entries/chinese-legalism/>

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять обов'язкове, оскільки курс зорієнтовано на засвоєння основних засад творчого процесу, що надзвичайно важливо в рамках обраної вами спеціальності. Будь ласка, беріть участь у обговоренні! Вміння висловлювати свою думку максимально важливо для формування належних компетенцій в галузі креативних індустрій.

Пропуски прийнятні лише з поважної причини. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!



Кожний з учасників навчального процесу зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Не допускаються письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства. Використання будь-якої інформації має бути правильно оформлене з дотриманням авторських прав. Якщо ви не впевнені у наявності плагіату, то можете перевірити себе за допомогою програмного забезпечення UniCheck, яке є в наявності у науковій бібліотеці ЗНУ. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Студент має бути впевненим користувачем програмного комплексу Moodle, який знаходиться на сайті ЗНУ. Наявність та валідність паролю є обов'язковою вимогою для початку навчання. Електронні пристрої можна використовувати лише в рамках навчальної необхідності. Під час аудиторних занять необхідно переводити свої телефони, смартфони, планшети та розумні годинники у беззвучний режим. Вони можуть відволікати вас, викладача та ваших колег. Протягом заняття варто утримуватись від надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірки електронної пошти, соціальних мереж тощо.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення надсилаються через старосту та розміщуються в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Електронна пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2021-2022 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2021-2022 н. р. (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/уабуk4ad>. **Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти** (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/у6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методичку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/у9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/у9pkmm5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/уc5d57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/у8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/уcyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/уd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/у9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/уdhsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. **Наукова бібліотека:** <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для

відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни



Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>
Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>